

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ •

• Баҳоси эркин нархда •

ХАЙР

БОҒЧАМ

Бола тарбияси энг эзгу ва энг муқаддас вазифадир. Келажак эгаларининг қамолоти бебаҳо ватаннинг қудрати ҳисобланур десак ҳам шубҳа ва иккиланишларга асло ўрин қолмайди. Бас шундай экан жонажон боғчалари билан хайрлашиб мактаблар остонасига ишонч билан дадил қадам ташлаётган бегубор боланинг бир дақиқаси, бир куни эрта-индин она юртининг тантанали ўн ва юз йилларни белгилайди.

Яқинда Тошкент шаҳридаги «Наврўз» номли № 484 боғча тарбияланувчиларининг хайрлашув байрами бўлиб ўтди. Ҳали мактаб партасида ўтирмаса-да ўқшн ва ёзишни бекаму кўст ўзлаштириб олган болакайларнинг байрам тантаналарида намоиш этган турли томошалари йиғилган ота-оналар кўнглини тўлқинлантириб юборди. Боғча тарбиячиларидан М. Иноятова, А. Исянова, Р. Набиева, О. Хўжаева, М. Мирзаева, З. Зокирова-лар болаларнинг ота-оналари билан маъридини топиб таълим борасида анча-мунча суҳбатлар ҳам ўтказди.

Боғча билан хайрлашув байрамининг ҳаяжонли кайфияти охири қўвончларга бориб тақалди.

Абдул Ғани ЖУМА сурати

«ПАЙШАНБА КУНИНИ ОРЗИҚИБ КУТАМАН»

Ҳар ҳафта пайшанба кун келди дегунча эрта саҳарлаб газета дўконига юзурман. Чунки, ўша кун мени учун байрам бўлади десам, янглишмайман. Ҳали ҳеч қачон бирор газетага бунчалик меҳрим тушмаган эди. «Оила ва жамият» биринчи бор чиққан пайтёқ унинг ишқибозига айланганман. Газетада берилаётган ҳар бир мақолани синчиклаб ўқиб чиқаман ва ўзимча талқин қиламан. Даргега борганимда курсдошларимнинг ва кўча-кўйдаги кишиларнинг ҳам ушбу газета ҳақидаги фикрларини билишга қизиқаман.

Газетанинг жуда ҳам оммаланиб кетиши ва кўп сонли муштарийларга эга бўлишига сабаб жуда самимий, содда ва раво ҳолда ёзилиши ва бундан ташқари мавзуларининг турли-туманлигидир.

Газетанинг техник безатилиши ҳам муштарийларни қониқтиради. Ҳали ҳеч қайси газетада, «Оила ва жамият»дагидек, биринчи бетидан турли хил каттакон расмлар берилганлигини кўрмадим.

Саҳифалардаги «Фикр», «Етти кун», «Бир кун» руқнлари ҳам кишини безғитибор қолдирмайди. Булар орқали биз кўпгина янгликлар, муҳазабалар ва муштарийларнинг фикрлари билан яқиндан танишишга мушарраф бўламиз.

Ҳафталикнинг тўртинчи бети «Меъроз

адаби» руқни остида унутилиб кетаётган адабий меросимиз дурдоналаридан бизни баҳраманд этади. Одоб-ахлоқ, каттага ҳурмат, кичикка иззат ва ота-онага нисбатан бўлган муносабатлар тўғрисида ҳам кўпчиликка ибрат бўларли мақолалар эълон қилинаётганидан биз муштарийлар жуда хурсандмиз.

Газетанинг шу йил июн ойидаги 23-сонидан босилган Наби Жалолдиннинг «Ота дуосининг қудрати» ва Дилмурод Сайиднинг «Ер-ёр эшитмаган келинлар» мақолаларини ўқиб, беҳад таъсирландим. Турли касб эгалари билан уюштирилаётган мусохабалар ҳам муштарийларни анча қувонтирмақда.

Ҳафталикнинг ҳафталар ва ҳажвийларга ниҳоятда бой бўлганлиги ҳам унинг обрўсини янада юқорига кўтармоқда.

Пайшанба кунини доимо орзиқиб кутаман. Чунки, бу кун «Оила ва жамият» яна бир бор дилларимизга қувонч бағишлаб хонадонимизга кириб келади. Ва ўша кун бизнинг хонадонда байрам нафаси уфура бошлайди. Зеро, бу байрам бизни сира ҳам тарк этмасин деб дуо қилажакмиз.

Самимий эхтиром ила:
Абдурахмон ХУРРАМОВ,
1-Тошкент Давлат Тиббиёт олийгоҳи
4-босқич талабаси

СИРЛАШУВ

С. МУСАЕВ сурати

27 июн журналистлар байрами муносабати билан мамлакатимизда яшаб ижод қилаётган қаламкашлардан бир нечаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» деган шарафли номга эришдилар. Улар орасида биз ёшларнинг ҳурматли устозимиз «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг бўлим бошлиғи Маҳмуд Саъдий ҳам бор албатта.

Дарҳақиқат, ҳалол меҳнат ўз қадрини ҳеч қачон йўқотмайди, деганлари рост гап экан. Маҳмуд ака 30 йилдан бери ўзбек журналистикасида тер тўкиб ижод қилади. У кишининг фарзандлари кўп. Шогирдлари эса санок-

сиз. — «Менинг атиги битта шогирдим бор. Унинг номи-ни ҳамма билади;— дейди Маҳмуд ака ҳазиллашиб. — Ҳаётимда учраган ҳар бир кишини эса умуман устозим, деб ҳисоблайман».

Энг қизиғи шундаки, одамлар бу кишини «Устоз Саъдий» ёки «Устози олам» деб қақришади. Аслини олганда ҳам шундай. Қаҳрамонимизнинг журналистик фаолиятига бир назар ташлайдиган

«Гулистон»да ишлаган пайтларидан нашр қилинган.

У киши бугунги кунда «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» ҳафтаномасида бўлим мудир бўлиб ишлайди. Газетанинг деярли ҳар бир сонидан Маҳмуд ака тайёрлаган ёки ёзган янги ва қимматли мақолалар эълон қилинади. Биз бу кишидан «Сиз ўз соҳангизда қандай янгиликлар бўлишини истардингиз, деб сўраганимизда,

ТАҲРИР САНЪАТИНИНГ УСТАСИ

бўлсак, бу одамнинг асосан муҳаррирлик ишлари тўғрисида гапиришга тўғри келади.

Кўпчиликка маълумки, «Гулистон» журналининг доврғини 70—80-йилларнинг аввалида бутун Ўзбекистонга, қолаверса, Марказий Осиёга маълум ва машҳур қилган, шеър ҳикоялар билан тарихга, маданий меросга, санъатга ва адабиётга доир баркамол мақолаларнинг кўпи М. Саъдий таҳрири остида босилган. «Теран томирлар» (адабий-танқидий мақолалар ва суҳбатлар) китоби ҳам ўша

шундай деб жавоб бердилар:— Ҳозирги ўзбек журналистлари жаҳон журналистикаси тажрибалари билан танишишларини жуда жуда хоҳлардим. Яқинда улардан 10 танаси Хиндистонда ўқиб келганликларини эшитиб, хурсанд бўлдим. Иккинчи истагим эса шундан иборатки, журналистларимиз халқни маърифатли қилишлари керак. Маърифатли халқ ҳеч қачон тушунлиққа тушмайди.

Устоз Саъдий пойтахтдаги олий билимгоҳларда Жаҳон ва Ватан маданияти тарихи

Етти кун

«РУБЛЬ»ГА ИШОНИШГА ШОШИЛМАНГ!

Ўзбекистон Марказий банкининг огоҳлантиришича, жумҳурият бозорларида қалбаки «рубл»лар кўпайган. Қалбаки пул ясовчилар асосан «ўн мингталик» тайёрлашга ишқибозлар. Мабодо, «рубл»да олди-сотди қилсангиз эҳтиёт бўлинг!

ЯНА БИР ЖҲРНОЛ

Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги марказининг нашри «Тафаккур» жўрноли чоп этиладиган бўлди. Жўрнолга таниқли ёзувчи Эркин Аъзам бош муҳаррир этиб тайинланди. Дарвоқе, жўрнол уч ойда бир чиқади.

АВВАЛ САВДОЛАШИНГ

Иш юзасидан Самарқандга борган бир ҳамкасбимиз шаҳар марказида тушлик қилишга мажбур бўлди. Айтишича, у бир лаган палов учун 20 минг сўм тўлаган ва... емак вақти ош жониворининг гўручлари томоғини тирнаб-тирнаб ўтган.

ЗОРА КОСАСИ ОҚАРСА

Жиззах вилоятида бу йилги ғалла ўрими-йиғимида энг фаол қатнашган деҳқонлар учун 100 [юз] миллион сўм-купон муқофот бериладиган бўлди. Бу ҳақда вилоят ҳокимлиги қарор қилди.

ЖАНОБЛАРНИНГ МАҚСАДИ НИМА!

Улкамизга Буюк Британия давлатидан Патрик Шихи раҳбарлигидаги ишбилармонлар жамоаси таширф бўюрди. Уларнинг таъкидлашича, таширф бонси — Ўзбекистонда тамаки етиштиришни такомиллаштириш, республиканинг бу мақсудотга қарамлигига барҳам бериш, эмиш.

ТУРКИЯДА «ЯССАВИЙ» ЖҲРНОЛИ

Туркияда «Яссавий» жўрноли нашр қилина бошланди. Ҳозирча унинг учта сони босмадан чиқди. Жўрнол таҳрир ҳайъати аъзолари сафида эса, сеvimли шоиримиз Икром Отамуроднинг ҳам номи бор. Бу ҳақда шоирнинг ўзи ҳам яқинда хабар топди. Туркиядан шоир номига бирварақай жўрнолнинг учта сони етиб келди.

ҲАЗИЛЛАШМАГАН ЭКАН

Тошкент шаҳар Юнусобод туманида яшовчи жанобнинг биринчи фарзанд кутаётган хотини унга кечаси тўлғоқ тутаетганлигидан арз-дод қилганда, у «ҳазиллашма»... деб ўйқунини ураверади. Хотин бояқиш эрни ширин ўйқусидан аранг ўйготди. Эр аёли — бўлажак онани турғунхонага олиб бориш тараддудига тушди. Бунни қарангки, хотини ҳазиллашмаган экан. Лифтдаёқ унинг кўзи ёриб қолди...

Дарвоқе, халқимиз йўлда туғилган болани «Йўлчивой» деб, тўйда туғилган болани «Тўйчивой» деб аташга одатланган. Бола лифтда туғилганда нима деб аташ керак!

ИШБИЛАРМОНЛИКНИНГ ЙЎЛИ КЎП

Қўшработ тумани марказида, гавжум автобекатда бир жаноб флягада муздай булоқ сувидан келтириб сота бошлади. Сувнинг ҳар бир стаканни 200 дан «индамай» кетаяпти. Қизғини шундаки, бу жаноб булоқ суви олиб кела бошлашдан олдинроқ, шу ерда чиқиб турган қувур суви тақа-тақ тўхтаган.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ

ҳамда таҳрир сирларини ёшларга ўрнатади. Замонавий газеталарнинг ашаддий

зандлари ўз оталаридек билимга ва маърифатга дилдан қизиқадилар. Тўғич ўғли Алишер мактабда домла. Қизи Муслима Шарқшунослик институтида Афғонистон тарихи ва бир қанча хориқ тилларини ўрганапти. Те-муржон мактабининг гимназия синфида битирувчи, Жамшидбек 8-синф ўқувчиси, Жалолиддин эса 2-синфга кўчди. Маҳмуд ака тақдирланиши арасида яна бир қувончли воқеа юз берди. Ўғли Алишер ҳам ўғилли бўлди.

Фурсатдан фойдаланиб устозимиз Маҳмуд Саъдийни қўшалоқ қувонч билан қизғин қутлаймиз! (Газетхоналаримиз М. Саъдий билан бўладиган бафуржа суҳбатимизни газетамизнинг кейинги сонларидан бирида ўқийдлар).

Хурмат билан: «ОИЛА ВА ЖАМИЯТ»ДАГИ ШОГИРДЛАРИНГИЗ.

ПИТЕР Х. ХАНЕНБЕРГЕР,
Техник тараққиёт марказининг директори ва Жeneral Моторснинг Президент ўринбосари:

— «Омега» автомобили ёқилғи тежамкорлиги ва чиқинди газларнинг чиқиш кўрсаткичларининг олий даражасига «ЕКОТЕК» двигатели орқали эришди. Бундай двигателлар ёқилғини бошқаларга нисбатан 12,5 фоиз миқдорда кам сарфлайди.

Янги «Омега» ўзининг ташқи жилоси билан кишилар кўзини қамаштиради. Ҳайдовчи ва йўловчилар учун қулай шароитга эга бўлганидан унинг обрўси соат сайин ошмоқда.

ЛУИС Р. ХЬОЖ,

Жeneral Моторснинг Оврупо бўлими Президенти ва ушбу концерннинг халқаро алоқалар бўйича ижрочи вице-президенти.

— Бугунги янги «Омега» илгариги моделлардан бир неча қарра афзалдир. Унинг тузилиши олдингиларидан айтарлиқ фарқ қилмайди. Аммо бу янги автомобилмиз харидорларнинг ва қонунчиликнинг хавфсизлик талабларига, ёқилғи тежамкорлиги, атроф-муҳит тозаллиги нормалари ва хавфсизлик қоидаларига тўла жавоб бера олади.

«ЖЕНЕРАЛ МОТОРС»НИНГ КАШФИЁТЛАРИ

«Омега» автомобили 1994 йилнинг апрел ойларидан бошлаб бозорга чиқарила бошланди. Юриш тезлиги, юксак сифатлиги ва қулайлиги билан шухрат топди.

Ҳозирги вақтда «Янги Омега» автомобили Олмониянинг Рюссельсхайм шаҳрида ишлаб чиқарилмоқда. «Опел» фирмаси керакли миқдордаги янги машиналар яратиш учун 1 миллиард немис маркасини ажратди.

«1994 ЙИЛ АВТОМОБИЛИ»

Йоханнесбург. Журналистлардан иборат 1994 йил 28 март жюри ҳайъати «Опел Астра 1.4i» ни Жанубий Африкада «1994 йил автомобили» дея эълон қилди. Опел фирмасининг ушбу автомобили баҳо ва сифатининг бирлиги, ўта қулай салони ва хавфсизликнинг стандарт талабларига жавоб бера олгани учун ҳам энг зўр автомобил номини олишга мушарраф бўлди.

24 СОАТЛИ ХИЗМАТ

«Опел» фирмаси бугунги кунда эҳтиёт қисмлар билан таъминловчи маҳаллий омборхоналар ташкил этди. Осиё мамлакатлари учун Сингапурда марказ қад кўтарди. Бу марказ «Опел» фирмаси билан ҳамкорликда ривожланган Шарқ мамлакатлари Хитой, Индонезия, Сингапур, Малайзия, Таиланд, Тайвания ва Ҳонконгда хизмат кўрсатади. Сингапур орқали сўралган ҳар қандай эҳтиёт қисмлар 24 соат ичида жўнатиб юборилади. «Опел» фирмасининг эҳтиёт қисмлар таъминоти бўлими аъзоси Клаус Б. Бапп шуни эълон қилади: «Биз ҳар бир харидоримизга қафолат бера оламиз. Биз Оврупо учун қандай хизмат қилсак, Осиё учун ҳам ўз қучимизни аямаймиз».

«Опел Корса» автомобили эса 1994 йилнинг январ ойида Мексика бозорларида пайдо бўлди. Дастлабки реализация сони 2200 тага етди. Ва ўша

даврнинг ўзидаёқ энг машҳур хориж автомобили деб айтила бошланди. Февралнинг охирига келиб эса бу машиналарнинг 4800 таси рўйхатдан ўтказилди. Мексикада «Корса» автомобиллари «Шеви Суинг» ва «Шеви Жой» маркалари билан танилмоқда. 1994 йилнинг сўнги ойига қадар 25 минг дон «Корса» реализация бўлиши кутилмоқда.

Овруподан келаётган импортни тўлатиш ва харидорлар истагини қондириш учун 1995 йилнинг иккинчи ярмида «Жeneral Моторс»нинг Мексика—Рамос Аризпедаги янги заводи фаолият бошлайди.

Утган 1993 йилда Фарбий Оврупода «Корса»ларнинг 355 мингтаси ўз эгасини топди. «Биз ўйлаймизки, Олмонияда кашф этилган «Корса» автомобиллари жаҳон бозори талабларига тўғри келади ва унинг харидорларини хурсанд қила олади»,— дейди «Жeneral Моторс Оврупо»нинг Президенти жаноб Луис Р. Хьюж.

ЭКОЛОГИК ТОЗА БЎЁҚ

«Опел» ўзининг Айзенахдаги заводида фақат экологик тоза бўёқларнигина ишлатади. 1994 йил охиригача Айзенах конвейрларида 120 мингта «Корса» автомобили рангланади. Шу давр ичида «Опел» ўзининг энг замонавий заводида 200 минг дон машинани энг ажойиб ранглар билан жилайди. Бошқа автомобил бўёқларидан 50 фоиз даражада зарарсиз деб тан олинган ушбу бўёқ автомобилнинг ҳар бир кв. метрига 35 граммдан сарф қилинади. Айзенахдаги «Опел» фирмасининг бўяш цехи энг замонавий технология асосида ишламоқда. Сувли бўёқ билан ранглаш компанияси анча илгарилаб кетган.

«Опел» муҳандислари чиқиндиларни исроф қилишни хуш кўрмайдилар. Айзенахда фосфатлаш жараёнида чиқариладиган қолдиқлар келажақда

«зарур қолдиқлар» деб юритилади. Гурунговқада сепилган бўёқ чиқиндилари: ультрафилтрация услуби билан қайта ишланади. Қайта ишланган бўёқ эса янгиси билан аралаштирилади. Ва яна қайтадан ишлатилади.

АЙЗЕНАХ. 1994 йил 9 апрелдан бошлаб Шарқий Олмонияда жойлашган «Опел»да шанба кунлари қўшимча иш сменалари ташкил этилди. Бу нарса «Корса» моделига бўлган талабнинг ўсишидан келиб чиқди. Уч смена

да ишлаётган завод 24 соат ичида 555 та автомобил тайёрлайди.

1994 йилнинг биринчи чорагида «Корса» энгил автомобилларидан Европада 128.000 дон сотилди. Олмонияда ушбу машина ўз классидagi энг машҳур автомобил ҳисобланади. «Корса» ҳар қандай ҳолатда ҳам бошқа энгил машиналардан олдинга чиқиб кета олади. «Корса»нинг Олмония ва Испаниядаги умумий заводида бир кун давомида 2200 дон автомобил тайёр ҳолатга келтирилади.

Б. АЛИМОВ тайёрлади

Фикр

«ИТИМ 6 ТА ТУҚҚАН...»

Итларнинг жамиятимизда тутган ўз ўрни бор. Енғинга қарши курашда, чегарада, қўриқхонада, тиббиётда, космосда, халқ осийшталлиги йўлида улар инсонларга ҳамisha яқин ёрдамчидир. Лекин мен, ит ҳақида эмас, ит боқатанлар ҳақида тўхталиб ўтишни истардим.

Эрталаб ҳамма қатори сутта навбатга тургандим. Унтача одам қолганида сут тугаб қолди. Охириги 6 литр сутни бир аёл олди. Ундан кейин турган бир келинчақ эгизак фарзандлари борлигини, сутни етишмаётганлигини айтиб, 2 литр сут беришни илтимос қилди. Унга жавобан эса, ҳалиги аёл «менинг итим 6 та туққан» дея дағаллик билан жавоб берди, сут беришни хаёлига ҳам келтирмай жўнаб қолди.

Биз, Юнусободдаги кўп қаватли уйларнинг бирида турамыз. Бир бинода 10 та хонадон истиқомат қилса, шулардан 6 нафари ит боқади. Ҳар кун эрталаб, ёки кечги маҳал бир оз сайр қилиб, тоза ҳаводан нафас олишга кўчага чиқсангиз, қадамнингизда одам бўйи итлар учрайди. Ит

эгалари уларни етаклаб, бемалол сайр қиладилар. Биз эса, юрагимиз безиллаб айланамиз. Баъзан итдан кўриб ташқарига ҳам чиққинг келмайди. Болалар мактабга бориб келишга ҳам ҳайқиб турадилар. Чунки, мактабнинг спорт майдони ҳамisha итлар билан гавжум бўлади. Айтсам тилим кўяди, айтмасам дилим. Яхши қайфият билан эрта тснгда турасиз, ўқишга бориш учун эшикни очсангиз, кучук ахлатини кўрасиз. Эрталабдан таъбингиз бузилиб, қўшинларга арз қилсангиз, ҳеч қайсиси менинг итим дея тан олмайди, албатта.

Бизнинг халқимиз азал-азалдан эшик олдини то кўчага довр тоза сақлашга одатланган. Ит боқишда озодаликка риоя қилинмас экан, кўп қаватли уйларда уларни боқиш шартмикан. Бу ҳақда бир таклиф айта олмайман. Лекин, ҳамма нарсанинг ҳам ўз чегараси бўлиши керак, деб ўйлайман.

Шаҳло УСМОНОВА,
Тошкент шаҳри

кўрсатув тайёрлай бошлади. Телетомошабинларга сахналардан олиб борилаётган концертлар ҳамма вақт ҳам хуш келавермайди. Шуларни ҳисобга олган муҳаррир Уғиллой Акбарова, ёш режиссёр Алишер Мадрахимовлар юртининг таниқли хонандалари билан табиат кўнида ҳаётий лавҳаларга бой, янги-ча кўрсатув тайёрламоқдалар.

Кўрсатув ҳали ёш. Эл қалбидан жой ололадими-йўқми буни вақт кўрсатади.

кўрсатувдан жой олган барча кўшиқлари янги, ҳаммаси яна муҳаббат ҳақида.

«Юлдузим», «Севишга эҳтиёт бўл, укажон», «Севаман деб алдаб кўйгин», «Беш кунлик дунёдан мақсадинг нима», «Юрагимда сиздан қолган доғ жой бор»...

Келинг охириги кўшиқдан бир парчани Охунжон билан куйлаймиз:

ОХУНЖОН МАДАЛИЕВНИНГ ЯНГИ ҚЎШИҚЛАРИ

Ҳар бир ўтаётган кунимиз янгиликларга бой. Чунки ҳаёт тўхтаб турмайди. Ҳар кун янги бир ғоя, истак дунёга келаверди. Лекин уни ким, қандай қабул қилади?

Биров лоқайдлик билан, яна бири қувонч, бошқаси эса... Яқинда Ўзбекистон телевидениесининг муסיқий таҳририяти «Хонанда билан учрашув» номли янги муסיқий

Хонанда билан учрашувнинг биринчи меҳмони ёш, таниқли хонанда, муҳаббат ҳақидаги кўшиқларнинг мохир ижрочиси Охунжон Мадалиевдир. Охунжоннинг

«Юрагимда сиздан қолган доғ жой бор, Фақат доғ жойида сар жойи бор. Бир ғалим бор айтолмайман, қизғонаман Келинг таниш ғўшамизга боғ жойи бор».

Жўра БОБОРАХМАТ

— Нигорахон, биласизми, меннинг бир дўстим бор. У рақс шайдоси. Айниқса, сизнинг рақсларингизни ўзгача бир мароқ билан томоша қилади. Санъат ҳақида гап кетса, у биринчи бўлиб сизнинг номингизни тилга олади. Тўғриси, мен ўша дўстимнинг гапларидан кейин рақс санъатига қизиқа бошладим ва сиз билан рақс ҳақида суҳбатлашишни ниёт қилдим.

— Дунёда айнан бир хил бўлган икки одамни учратолмайсиз. Ташқи қиёфаси, бўйбастии, ҳатто овозлари ўхшаган билан уларнинг, дунёқарашии, муомала-муносабати бир-биридан мутлақо фарқ қилади. Санъат ҳам шундай. Умуман, санъат ҳақида гапириш менга жуда оғирлик қилади. Чунки эндигина шу йўлга қираётган қизнинг «билимдонлики» қилиши, барибир ноқулай. Мен устозларим санъатига таъзим қилган ҳолда, сўзимни давом эттирсам. Санъатни мен самимийлик деб тушунаман. Сохталик ҳеч кимни ўзига ром этолмайди. Ҳатто ёш бола ҳам чин билан ёлғонни фарқлайди. Бундан ташқари, санъат истеъдод эгалариники. Истеъдод ҳар бир нарсани оддий тарзда ифодалайди, ва у доимо табиий чиқади. Рақсларимни ўзим сахналаштирганман. Улар кимгадир ёққан бўлса, хурсандман, кимгадир маъқул тушмаса, бундан ҳам таажубланмайман.

— Рақс билан қачондан бери ошносиз?

— Ун ёшимда хореография билим юртига кириб, у ерда саккиз йил ўқидим. Ушандан бери рақс билан

биргаман.

— Яқинда Туркияга бориб келибсиз. Турк санъати сизда қандай таассурот қолдирди. Ўзбек рақсига хорижда муносабат қандай?

— Мен кўплаб хорижий халқларнинг рақсларини кузатганман, биланман, лекин, ўзбек рақсидек жозибали, гўзал рақс дунёда йўқ. Туркларда фольклор рақслар оммавий ҳисобланади, ва асосан, оёқ ҳаракатлари билан ижро этилади. Ўзбек рақсиде эса бутун вужуд ҳаракатга келади, бармоқлардан тортиб, нигоҳларгача «гапирди». Бу фақат менинг фикрим эмас, хорижликлар ҳам буни тан олишади.

Рақсни биз ижро этамиз. Ижро этиш дегани — бажариш холос. Аслида, санъат ичида биз яшаимиз керак. Рақсларимга мен кўпроқ кексаларни жалб этишга ҳаракат қиламан. Ёшлар таъсирчан бўлади. Демак, кексаларни қизиқтира олсангизгина санъатингиз ёшларга ҳам манзур бўлади.

— Нигорахон, ўзбек раққосалари сахнада сочларини узун қилиб, миллий кийимда товланиб турсалар-да, ҳаётда баъзан унинг акси бўлади. Ҳатто айримлари ўзбек тилини дуруст билмайдилар ҳам.

Балки шу боис, сиз айтган сохталик вужудга келмаётгандир!

— «Замонавийлик» раққосаларга ҳам, албатта, таъсирини кўрсатади. Рус тилида ўқиган, миллийликдан узоқроқ мухитда ўлғайган раққосалар ҳам бор. Бундан ташқари, замонага мослашиш аёл табиатига хос, буни ўзингиз яхши биласиз. Хоҳлаймизми, йўқми, тарих фақат сахнада тўлалигича сақланиб қолади. Замон эса ўзгариб бораверади.

— Кўпчилик олдида рақс тушиш сизни ҳаяжонга солмайди?

— Бу — менинг касбим. Шундай бўлса-да, баъзан ҳаяжонланаман. Кўпчиликнинг олдида чиқишнинг ўзи бўлмайди, ахир. Бироқ, ҳар қандай вазиятда ҳам мен эркин ҳаракат қилишга интилам. Туркияда қизиқ воқеа бўлганди: Рақс тушяпман, сахна атрофи тумонат одам. Бир пайт туфлимнинг бир пошнаси тушиб қолса бўладими. Шунда иккинчи пойини ҳам ечиб, оёқ яланг давом этавердим. Ҳамма ўрндан туриб, қарсак билан олқишлади. Гўё худди шундай бўлиши режалаштирилгандек қабул қилишди, одамлар. Шундай пайтда эркин ҳара-

кат қилмасангиз уялиб қолишингиз ҳеч гап эмас.

Туркиянинг 27 шаҳрида концерт қўйдик. Улар ўзбек санъатини жуда севишади. Турклар «Қизил олма», «Қошинг қаро қаро кўз» каби кўшиқларимизни жўр бўлиб куйладиларки, мен ҳайратда қолдим.

— Ҳаммага маълум ўзбек тўйлари кўйсиз, рақссиз ўтмайди. Санъаткорнинг тўйга боришига сиз қандай қарайсиз?

— Тўйга ҳам театрға, концертға борадиган одамлар боради. Санъаткорнинг мақсади ҳам, вазифаси ҳам

халққа шодлик улаиш, демак, санъаткорнинг тўйга боришини табиий қабул қилиш керак. Қолаверса, бу савоб ҳисобланади. Сиз ўз меҳнатингиз билан биродрни хушнуд этсангиз, бунинг нимаси ёмон? Лекин бу хизмат таъма илинжида қилинса, албатта уни қоралайман. Истеъдод фақат эзгу мақсадга хизмат қилиши керак. Истеъдодни хор қилган кимсага, албатта, Оллоҳ жаза беради. Мен бунга ишонаман.

Юсуф ЗИЕД суҳбатлашди

«НИГОҲЛАРИМ ҲАМ «СЎЗЛАЙДИ»

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ РАҚҚОСАСИ НИГОРА ЖУМАНИЕЗОВА БИЛАН СУҲБАТ

Балки шу боис, сиз айтган сохталик вужудга келмаётгандир!

— «Замонавийлик» раққосаларга ҳам, албатта, таъсирини кўрсатади. Рус тилида ўқиган, миллийликдан узоқроқ мухитда ўлғайган раққосалар ҳам бор. Бундан ташқари, замонага мослашиш аёл табиатига хос, буни ўзингиз яхши биласиз. Хоҳлаймизми, йўқми, тарих фақат сахнада тўлалигича сақланиб қолади. Замон эса ўзгариб бораверади.

— Кўпчилик олдида рақс тушиш сизни ҳаяжонга солмайди?

— Бу — менинг касбим. Шундай бўлса-да, баъзан ҳаяжонланаман. Кўпчиликнинг олдида чиқишнинг ўзи бўлмайди, ахир. Бироқ, ҳар қандай вазиятда ҳам мен эркин ҳаракат қилишга интилам. Туркияда қизиқ воқеа бўлганди: Рақс тушяпман, сахна атрофи тумонат одам. Бир пайт туфлимнинг бир пошнаси тушиб қолса бўладими. Шунда иккинчи пойини ҳам ечиб, оёқ яланг давом этавердим. Ҳамма ўрндан туриб, қарсак билан олқишлади. Гўё худди шундай бўлиши режалаштирилгандек қабул қилишди, одамлар. Шундай пайтда эркин ҳара-

кат қилмасангиз уялиб қолишингиз ҳеч гап эмас.

Туркиянинг 27 шаҳрида концерт қўйдик. Улар ўзбек санъатини жуда севишади. Турклар «Қизил олма», «Қошинг қаро қаро кўз» каби кўшиқларимизни жўр бўлиб куйладиларки, мен ҳайратда қолдим.

— Ҳаммага маълум ўзбек тўйлари кўйсиз, рақссиз ўтмайди. Санъаткорнинг тўйга боришига сиз қандай қарайсиз?

— Тўйга ҳам театрға, концертға борадиган одамлар боради. Санъаткорнинг мақсади ҳам, вазифаси ҳам

халққа шодлик улаиш, демак, санъаткорнинг тўйга боришини табиий қабул қилиш керак. Қолаверса, бу савоб ҳисобланади. Сиз ўз меҳнатингиз билан биродрни хушнуд этсангиз, бунинг нимаси ёмон? Лекин бу хизмат таъма илинжида қилинса, албатта уни қоралайман. Истеъдод фақат эзгу мақсадга хизмат қилиши керак. Истеъдодни хор қилган кимсага, албатта, Оллоҳ жаза беради. Мен бунга ишонаман.

Юсуф ЗИЕД суҳбатлашди

С. МАҲКАМОВ сурати

Бош муҳаррир:

Абдухашим ИРИСБОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Қулман ОЧИЛ, Жуманазар БЕКНАЗАР, Дадаҳон ЕҚУБОВ, Фарҳод РҲЗИЕВ, Муҳаббат ИБДООВА, Ҳалим САЙИД (бош муҳаррир ўринбосари), Ботир ЭРНАЗАР [масъул котиб]

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Зокир УБАЙДУЛЛАЕВ, Рўзимат САФОЕВ, Абсалом УСАНОВ, Абдумуталлиб РИЗОҚУЛОВ,

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармаси.

Газетамиз ҳомийси Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармасининг «Чинор» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Таҳририят келган хатларга ёзма жавоб қайтармайди. Шунингдек, фуқаролар билан ташиқлотлар ўртасида воситачилик ҳам қилмайди. Газетамиздан олинган маълумотлар «Оила ва жамият»дан деб кўрсатилиши шарт.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:

700029, Мустақиллик майдони, 1-бино.

Телефон: 39-43-95

Алижон САФАРОВ навбатчилик қилди.

Обуна индекси — 64654

Рўйхатга олиш № 33

Буюртма № Г-976. 34584 нусхада чоп этилди.

Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми, 2 босма табақ.